

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΤΟΥ ΕΡΑΤΣΗ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΠΑΝΑ

(συνέχεια του αρθ. 9)

Εἰς τοὺς ἀγγέλους, εἰς τοὺς ἄγγελους, εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους, εἰς τὰς ἀρχάς, εἰς τὰ χερουβείμ, εἰς τὰς παρθένους, εἰς τοὺς μάρτυρας καὶ τοὺς λοιποὺς τῆς ἐπιθρανίου γορέας, δὲν ἔλεγον πλέον· Πρὸς θεὸν ἔειπεν ὁ πᾶς ἡμῶν ἀλλὰ Σκέπετε αὐτόν. Καὶ θαῖτο ἀκούοντες φαιδρὸν τὸ θέλημα, νὰ βλέπῃ τις κατ' ἐκείνην τῆν στιγμὴν τὸν Θεὸν ἀσυχολοῦμενον ἀποκλειστικῶς περὶ τοῦ Καρόλου, καὶ τὸν κόσμον κυβερνοῦμενον ἀπὸ αὐτοῦ. Ἄν δέ, καθ' ὅ φαίνεται, ἡ ἡμετέρα σφαῖρα ἐξηκολούθησε διαγωγὴν ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὰς λοιπὰς· ἐν ὅλλοις δὲν ἐπαύσε Περμαίνων, ἡ γῆ παράγουσα, ἡ θάλασσα κυλιούσα τὰ αἰώνια κυματὰ τῆς ἀμφιβολίας τις ἤρχισε νὰ εἰσδύῃ ἐν τῷ πνευματικῷ μου, ἥς θὰ ζητήσω τὴν λύσιν παρὰ τοῦ σεβασμιωτάτου πνευματικοῦ μου ἀδελφοῦ, τῆ ἀληθείας ἀνδρός.

— Ὅτε δέ, ἀπὸ ἀνεγνωσῶν τῆς Εὐαγγελίων καὶ ἐφαλον τῶν Νικαίας Χριστιανικῶν σύμβολων, ἐφάσαν εἰς τὰ ἀντίφωνα, ὁ αὐτοκράτωρ, ἀποθέμενος τὴν αὐτοκρατορικὴν περιβολὴν, καὶ φερὼν μόνον τὸ στήθριον, προσήλθεν εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ κατέθεσε τὴν προσφοράν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας τοῦ ποντίφικου· τριάκοντα χρυσὰ νομισμάτα, δέκα σκούδων ἑκάστον. — τριακονθία δουκάτα! — Τὸ δῶρον τοῦτο δὲν ἐξίσχυον, ἀλλήθως, κατὰ τὸν πλοῦτον πρὸς τὰ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Καρολομάγνου. — Ὁ Πάπας εἶδεν αὐτὸ μείδιων. Οἱ πλοῦστοι ἐπίσκοποι τῆς ρωμαϊκῆς αὐλῆς συνέσπασαν τὰ χεῖλη εἰς σημεῖον περιφρονήσεως. — Ὁ Καρόλος, φιλάργυρος ὄντι καὶ ἀρπακτικός, ἐνόμισεν ὅτι προσηγορεῖται μάλιστα πολλὰ. Οἱ αὐλικοὶ τοῦ, ὅπως καλῶς εἶπεν ἐν οἰκτρότητι τῆς πράξεως, ἐπενόησαν ἐν ψεύδει διδάσκων ὅτι εἶχε συνήθειαν νὰ προσφέρῃ κατ' ἑτὸς πόδα νομισμάτα ἐκ δέκα σκούδων ἑκάστον, ὅσα ἦσαν τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ, καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πράγματι ἤρθημι ἀκριβῶς τριάκοντα ἔτη. Κατὰ τὴν στιγμήν τῆς μεταλήψεως, ἐδέησε νὰ προσέλθῃ καὶ νὰ ἀσπασθῇ αὐτὸς τὸν Πάπαν κατὰ τὴν δεξιάν παρέαν καὶ τὸ στήθος. Τούλαγγιστον ὁ Ἰούδας — κάλπερ Ἰούδας — ἀπᾶς μόνον ἐβίλησε, καὶ εἶτα ἀπηγγονίσθη ἐκ τῆς ἀπελπισίας. — τὴν καὶ αὐτὴ ἡ φήμη τοῦ ἐσκατίσθη.

(1) Παράκλητον τὸν δὸν τὸν ἄνθρωπον τὸν ἄνθρωπον, τὸν προφάσαν, νὰ μετὰ τὸν θάνατόν μου, πᾶσαι ἡμέραι ἐκ τῶν ἀγαθῶν μου, καὶ ἐκ τῶν κακῶν μου, πλάκα πάντα, τὸν ἀπὸ τῶν νῦν ἐπιπέσει τὸν Καρόλον καὶ τὸν Σίβον, ὅπως χορηγήσῃ μετὰ τὸν θάνατόν μου ἐξ ἐκείνου, ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐν ἡδονῇ νὰ χορηγήσῃ ἐνδὸν ἑσῶν, δίδω ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἡ φεβρουαρίου ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅπως φέρεται εἰς τὴν ἐπιτομήν, πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀποδείξεως.

(Διαθήκη τοῦ Φιλίππου Σφόρτσου).

Ὁ Καρόλος καὶ ὁ Κλήμας γονυπετεῖς περὶ τὸν μεταλήψιν. Ὁ καρδινάλιος Σίβος — αὐτὸς ἐκεῖνος, εἰς ὃν ὁ Φίλιππος Σφόρτσου ἀπέστειλε τὸ αἷμα τοῦ ὅπως κορέσθη ἐξ αὐτοῦ (1) — ἀνεγείρας τὸ δισκάριον ἐπέσειν εἰς τὸν λαὸν τὸ ἅγιον τοῦ Χριστοῦ σῶμα. Ὁ καρδινάλιος Σέζης λαβὼν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ δισκάριον, ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὸν Πάπαν, ὅστις ἔσταν ἀφώνως ἐκ τοῦ ἁγίου ἄρτου, καὶ τὴν ψυχὴν, ἡ μάλλον τὰ ἐντέρα, ἐνίσχυος διὰ τοῦ γενναίου οἴνου, τοῦ προκτωμένου αὐτῷ, τοῦ αἵμα τοῦ Σωτήρος τοῦ, ὅστις οὐδεμίαν ζωὴν ἐθυσίαι, πλην τῆς ἑαυτοῦ. Μετ' ὀλίγου μῆρας ὁ ἀντιπροσωπὸς αὐτοῦ, τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς αὐτὸς ὁ Κλήμας, ἐμελλε νὰ διαταρῆ ὅπως πικρῶσι διδόντες ἄρτον καὶ ὕδωρ εἰς τὸν Φρα Βενεδικτὸν Φοντάνον, καὶ νὰ μὴ ἐπιταρῆ ὅπως δοθῇ εἰς αὐτὸν ψυχορραγούντα τὸ μικρὸν τοῦ ἁγίου ἄρτου τεμάχιον, ἐκ φόβου μὴ τοῦτο ἤθελε παρατείνειν, ἔστω καὶ ἐπὶ ἐν λεπτόν τῆς ὥρας, τὴν ζωὴν τοῦ (1). Ὁ ἰπὸς δὲτος γὰρ τῆς θεότητος ἦτο ἡ καρδιά τοιοῦτου Πάπα!

Εἶτα ἠτοίμασθη νὰ κοινωῆσθαι τὸν αὐτοκράτορα. Ὁ κόμης τοῦ Νασσάου καὶ ὁ ἀυθεντὴς τοῦ Κρόα, κρατούντες τὰς ἀκρας χρυσοκροκίτου ὑφάσματος, ἐξέτανον αὐτὸ πρὸ τοῦ προσώπου τοῦ. Ὁ Πάπας ἠγεσθη καὶ περιέμενε νὰ δώσωσιν αὐτῷ τὴν ὀστίαν. Ὁ Καρόλος ἠγειρεν ἀνισχυγὸς τὸ βλέμμα καὶ ἐνευσεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Καρίας, τοῦ βασιλείου τῆς Λεωνῆς, ὅστις ἀπήγγισεν ἐπίσης αὐτῷ διὰ τοῦ θλεμματος, καὶ τότε ὁ αὐτοκράτωρ ἀνοίξας τὸ στόμα ἔφαγε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τὴν ἀρα ἐσημαίνε τὸ νεῦμα ἐκείνο. Ἐσημαίνεν ὅτι ὁ Καίσαρ, δὲν ἐπρέπε νὰ φοβῆται, οἷός τι ὁ πῖστός αὐτῷ ἐπίσκοπος εἶχε παραστή εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀζύμου καὶ τὸν ἐβεδάλου ὅτι οὐδεμίαν ἄλλη οὐσίαν, πλην τοῦ ἀλευροῦ, εἶχεν ἀναμύνη εἰς αὐτὴν· καὶ τοῦτο, οἷός τι ὁ Καρόλος, δὲν ἠνόει ὅτι Ροβέρτος ὁ βασιλεὺς τῆς Σικελίας εἶχε δηλητηριασθῆ διὰ τῆς ὀστίας, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θανάτου ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Ερρίκος ὁ Ζ', διὰ χείρας τοῦ σεβασμιωτάτου Βερνάρδου τοῦ ἐκ Μοντεπουλιανῶν, μοναχοῦ τοῦ ἁγίου Δομνίκου Γουζμάν, οὗτινος Κυρίου ἀνακῦσαι τὰ ὀστὰ, κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ!

Ἐκ τῆς τελετῆς ταύτης δὲν ἔγω πλέον νὰ περιγραφῶ ἢ μόνον τὸ τέλος. Ὁ Καρόλος, διραχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῶν τελετῶν τῆς αὐλῆς τοῦ, εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, ἀφείλε νὰ δεικνύται, καὶ μὴ ὡς ἐπὶ μεγαλοδωδός, ἐξουθενόμενος τὸ μὲν ὑπὸ τῆς ἰσπανικῆς υπερηφανίας, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κλισηρότητος, ἐπενήσσει ευφροσύνην διενεμεν ἀφειδῶς τίτλους καὶ τιμὰς εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν — εἰς τῶν ὅσους ἐσημαίνθησαν αἰφνης τόσοι βαρῶνοι καὶ κόμητες, καὶ μαρκήσιοι, καὶ δούκες, ὅσοι δὲν ἦσαν αἱ ἀκροῖες, ἀς ἐστειλῶν ὁ Μάγιστος ἐκ καταστρέψει τὴν Αἴγυπτον. Ὁ ἰπὸς τῶν ὀστίων πράγμα θὰ ἦτο, ἀν καὶ ἡμεῖς ἡνουνάμεθα νὰ πληρῶναιμ ἐκ τῶν πᾶσαν πρὸς ἡμᾶς προφερομένην ὑπὸ τῆς ἰσπανικῆς ἰσχυροῦς, ὅτι ἐπὶ ἐμὲ, δὲν ἦν ἐξουθενόμενος νὰ ἀπονήμω ἀνὰ τὸν σταυρὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου.

(1) Βάρνης, Ἱστορία, βιβλ. 12ον.

αἵματος τοῦ Πάπα καὶ μάρτυρος, κατὰ μῆνα, ἀντιμισθοῦ, εἰς τὸν ὑπρόσθην μου. Ἡδονάμην νὰ ἀώσω αὐτὸ ὀλιγώτερον.

Καὶ ὁ Πάπας δὲν ἠθέλησε νὰ καθυστερήσῃ τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὴν τοιαύτην μεγαλοδωδῶν, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἀμειλίωμενος, ὅτε ἀνεβῶν ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων τοῦ θυσιαστηρίου βαθμίδων ἐστράφη καὶ ἠλόγησε τὸν λαόν, προσέθετο. «Συγχωροῦμεν πᾶσι πάντα τὰ πρῶτα ἁμαρτίαν αὐτῶν καὶ παρέχομεν αὐτοῖς πλήρη ἀμαρτιῶν ἀφεσιν ἐπὶ τετρακσίαι ἔτη!»

Ὅτι τὰ πληθῆ ἐγενόντο ἐξάλλα ἐκ τῆς γαράς ἐπὶ τοῦτο, ἐνοεῖται οἰκοθεν· καὶ ἐγὼ, ὅστις ἀπὸ τοιαύτης ἀποστάσεως καὶ μετὰ τοσοῦ χρόνου παρέλευσιν φαντάζομαι πόσῃ ἀγαλλίᾳ πρῶξεν εἰς τὰς καρδίας τότε ἡ θέα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡ τετρακσίαι ἔτων ἀφεσίν, δὲν δύναμαι νὰ κρατήσω τὰ γλυκύτατα τῆς συγκινήσεως δακρυα. Ἀς ἡνουνάμην τοῦλάχιστον νὰ καταστήσω τοὺς εὐγενεῖς μου ἀναγνώστιας, ἀμειδίον αὐτοῦσ διὰ τὴν ἠκολούθησάν ἀγορὴ τοῦ σημείου τοῦτο, μετόχους τῶν ἀνεκτιμητῶν θησαυρῶν, οὓς τὸση ἀφειδῶς διενεμεν ὁ ὑπέρτατος ποντίφικς καὶ ἐγὼ ἄγνοοι εἰς πόσους ἐπαίτας ἢ ἀνθρώπους τοῦ ὄγλου!

Ἐξω τοῦ ναοῦ, ὁ λαὸς ὠρῶντο, ἐμαίετο, ἐφύρασεν, δίκην λυτικῶν Βακχιδῶν. Ὅπως μὴ σπινθήρ συνέσεως διαφωτίσῃ τὸν νοῦν τοῦ, εἶχε παρατεθῆ αὐτῷ ἄρτος καὶ ἄφθονος οἶνος καὶ ὄλα διάφορα, ἐνὼ πληθὸς γελωτοποιῶν τὸν δισκίδαζε. Ἐπὶ μαρμαρινῆς στήλης ἦτο ὁ αὐτοκρατορικὸς αἶτος. — «Ποῦ γὰρ νὰ τρώγῃ πλείωτερά ἔχει καὶ δύο μύταις.» — ὡς ἐφάλλεν ἡμερᾶν τινὰ ὁ Λουδοβίκος Αλαμάνης. — ἐκ τοῦ ἐνός ράμφους τοῦ ἔσταν οἶνος ἐρυθρῶς· ἐκ τοῦ ἐτέρου, λευκῶς. Κάτωθι δ' αὐτοῦ, περὶ τὴν βάσιν τῆς στήλης, ἐκεῖτο πληθὸς ἀνθρώπων ἐκτάδην, οἰκτρότατον μεθυσμένων θεάμα εἰς τοὺς ἄλλους παρέχοντες. Τούτους ἰδὼν ὁ Αλαμάνης εἶπε: — Ἰδοὺ, ὁ αὐτοκρατορικὸς αἶτος ἀποδίδει ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τὸ αἷμα τῶν, τὸ ὅποιον ἐπὶ τόσα ἔτη πίνει· τὰ δακρυα, ἀτίνα τοὺς καμνεῖ νὰ χύνωσιν. — ἀλλὰ τὰ ἀποδίδει αὐτοῖς συγκερασμένα διὰ τοῦ δηλητηρίου τῆς ἀπρητηνώσεως (1).

Ὅμοι! καὶ ἐγὼ, ὅστις ἐγὼ φιλήθρωπα σπλάγγνα καὶ εἰμὶ μέλος σου, γνωρίζω τὴν ἀβλιότητά σου, καὶ θηρῶν δι' αὐτὴν. Πίε, ὄπνωστον ὑπὸν ὁμοιον θανάτω· αἱ γαρά σου συνίστανται εἰς τὸ νὰ μὴ αἰσθάνωσαι τὰς θλίψεις σου. Ἦδη ὠδηγηθῆς εἰς τὴν πλατείαν, ὡσεὶ ἀρκτός τιθασσευθεῖσα, ὅπως διασκεδάσῃ τοὺς ὑπερότατους ἄγγοντάς σου. Ἀπὸ τῶν παραθύρων, ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν, κατὰ διατάξιν τῶν, σοὶ εἰπτόνται ἄρτος καὶ ὄλα. — Ἄν ἡνουνάμην τοῦλάχιστον νὰ κορέσῃς τὴν πείναν σου ἐπὶ ἑτὸς, καὶ νὰ προμηθεύσῃς τὸν στόμαχόν σου, ὡς φρούριον ἀπειλούμενον διὰ πολιορκίας. — Ἦα ἦτο ἡσασον οὐραγῆς. Ἀλλ' αὐριον τὰ ἀσυνήθως φηγήσῃς θὰ σοὶ φέρῃ ἐνόση λήθειαι· ἴσως δὲ καὶ τὸν θάνατόν. — Ἐοσταί, κλιθᾶνοὶ καὶ ἀγγύλας, εἶναι τὸ σύνολόν τῶν πα-

(1) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐπίσταται ὅτι ὑπῆρχον ἀλλήτρια, δυνάμενα νὰ ἐπιφέρωσι τὴν παραφροσύνην. (Ἐδοτ. Ροῦδ. 6. 4. Περὶ κρυφίων νόσων κ. 6 καὶ ἐφεξῆς).

τρικών μέσων, δι' ὧν σὲ κυβερνοῦσιν οἱ ἀρχόντες σου. Ἄρρον δὲ ἐπανέβη εἰς τὴν φθίρη τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὴν ἀνήλια ἀφοστίασιν. Ἔνα βρέγχιον δὲ τὸν ἰδρωτὸς σου τὸν αὐτὸν ἀκακίας τῶν ἀγγέλων. Ἐκεῖ μόνον ἀπόπρωιαι ἀγρὺς ἐπέρας, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν σου, τὸν ἰδρωτὸς τοῦ μετώπου σου παραδόξως εὐσεβὲς εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ἱερεῖς σου. Οὗτοι θὰ σοὶ ἀφήσωσιν ἕνα ἄρον, τὸν οὐρανὸν ὅστις σὲ καλύπτει, τὸν ἥλιον ὅστις σὲ θερμαίνει. . . .

χῆγόν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν πατέρα τῶν πτωχῶν, τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἑαυτοῦ ἐπαυθῆσαντα εἰς τὸν νουν τῶν καλῶν τῶν ἐστένων ὁρώνων. Ὡς ἐξ τούτου, συνελάμβανε κήληρας ἰδέας, αἰτίνες ὅμως, μὴ δύναται ν' ἀναπτύξῃται ἐν τῷ σπῆτι τῆς ἀρχαίας ἀποστολῆς, ἐκώλυσε αὐτὸν τοῦ νὰ γείνη. Ὡς ἄλλως θὰ συνέβαινε, ὁ μέγιστος ἀνήρ του αἰῶνος του.

ἵππον. Τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα ἐστενοχώρησε αὐτὸν τῶν πτωχῶν, ὡς τὸ ἀπὸ τοῦ ἐστένων ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ. Πλήθος Βονωνίων, ὁ Ἀγγελοῦ Ρανούτσιου, ὁ Πούλιος Καϊσαρίνης, ὁ μαρκήσιος Ἀγγουιλάρας, ὁ Ραγγόνις, ὁ Σίβος καὶ ἄλλοι, ὧν οὐκ ἀριθμῶν, ἐπέβησαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδρός, ὡς ἄλλως θὰ συνέβαινε, κίτρινος καὶ μελαίνος, καὶ ἐπέσειον αὐτὰς ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐν τῇ ἐξημερῇ φαντασίᾳ τοῦ Καρὰλου, πάντες οὗτοι ἐφαίνοντο ὡς τὰ φάσματα τῶν προδόντων του, ἀτινα, περιδινόμενα περὶ τὴν κεφαλὴν του καὶ θρηνοῦντα διὰ τὴν εἰς αὐτὰ γεγονέναν ὕβριν, ἠλεγγον αὐτὸν διὰ τὴν χαμηρεϊάν του. Ὁ θρόνος τῶν φωνῶν καὶ τῶν κραυγῶν, ὁ κρότος τῶν μουσικῶν ὄργάνων, τὸ ὄνομα τοῦ διατρέγοντος τὰ ὠροῦμενα πλήθη ἐκεῖνα, ἀνεσφραμιζόμενον καθ' ἅπαντας τοὺς τόπους, τὸν ἐτρόμαζον. . . .

λάττει ὅπως ἴδοιτο τὸ πρὸς κλίμα τῶν χειρῶν ὡς ἔστιν ἐπὶ τὸν οὐρανόν. — Ἄς περιμένωσι! δὲν παῖνο. — Εἶτα στραφείτε πρὸς τὸν Ἀγρίππαν, πρὸς ἐθετο. — Καὶ εἰ λείπον ἔτι. — Τὸ αἷμα ἐθερμώθη. . . .

ἐδούρουκ ἐν δουκῆτον. — εἶπεν ὁ Καϊσαρ, καὶ μικροῦ ἐθέσθη νὰ τὸν ἀναγκασθῆ. Καὶ εἰς παῖνον μερὰς τὸν οὐρανὸν ἀνεγνώσαντες τὸ μέσον αὐτοῦ. . . .

στου προσώπου. . . Ὑμεῖς δὲ συνοδεύσατέ μας κατὰ τὰ εἰθιμῆνα εἰς τὴν τράπεζαν. — Ἐπεὶ μεγαλειότης! Ἐπεὶ μεγαλειότης! Ἐκραξέ τρέγων ὀπισθεν τοῦ ὁ Κορνήλιος Ἀγρίππας. — Τί με θέλετε, ἱππῶτα; — Καὶ τὸ δουκάτον; — Εἰ ἔν δουκάτον δὲν τὸ ἔχει κανεὶς τὸσα πρόχειρον, ὅσω μίαν συμβουλίαν. Ὑπεσθῆμεν νὰ σᾶς τὸ δώσωμεν, καὶ θὰ τὸ λάβετε. . . Ἐλπίζετε. . . θὰ τὸ λάβετε. . . θὰ παρηγορηθεῖτε. . .

Κλήμης ὁ Πάπας ἦτο ἐν τινὶ τῶν πολλῶν ἀποκεκομημένων θαλάμων τῶν ἀνακτόρων του. Ὁ θαλαμὸς οὗτος ἦτο ὀκτάγωνος, ἐκοσμετο δὲ ὑπὸ ὠροιστάτων κίονων ἰωνικοῦ ρυθμοῦ. Ἐν ἐκάστῃ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ πλευρῶν ἠνοίγετο καὶ μία θύρα μετὰ σπανίας νῦν κατασκευασμένης τέχνης, ἥτις ὅμως τότε ἦτο κοινοτάτη. . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ἐπειὶ ποτε Λομβάρδι τις πιστεύουσα εἶπε ὅτι ὁ Πάπας δὲν ἦτο ἀνθρώπος ἀλλὰ δράκων ὄρος βομβοδύλον. Ἦ δόξα δὲ αὐτὸν ἐπέβησαν πᾶσι πορευόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὸν ἔσπερον, ἐταυρωκοπήθη θαυμάσια. Ταῦτα γράφει ἱστορικός τις ἐκ Κύρου. (Βίβλος, Ἔμνος εἰς τὸ Χρῆος).

Καὶ ὁ μέγας γέρον, οὗτος καλεῖται διάδοχος, τυραννῶν ἡμᾶς διὰ τοῦ Κράτους τοῦ οὐρανοῦ, θὰ αἰσχυνθῆ ἂν ποτε ἰδῆ τοῦτο. (Ἀλφ. Μάβινς, Σάβυρα 2α, λαλῶν περὶ Κλήμεντος τοῦ Ζ')

(1) Γουτταρδίνης, ἱστορ. βιβλ. 12.
(2) Γουτταρδίνης, ἱστορ. βιβλ. 15.
(3) Βάρης, ἱστορ. βιβλ. 12.

Ευαγγελίου. Ἡ μεμβράνα, ἐν τῷ μέρει ἐκείνῳ, ὅπου ἔχον ἀνοικτὸν ἠτένιζεν ὁ Πάπας, πάλιν τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ κήρῳ τῆς Γαβθημανῆ ἰδρονύτα αἷμα, ἐξηγημένον ἐξ ἀκατανότου ἀδημονίας καὶ παρακλιούσα τὸν πατέρα του ἢ ἀποτρέψῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ποτήριον τοῦ πάθους. — Ἄν ὁμοίως τούτο δὲν ἦτο δυνατόν, ἂς ἐγένετο τὸ θέλημά του. Πῶς θεὸς προσβλήθει, ὅπως καταπράξῃ τὴν ἀρχὴν του, ἐθυσιάζοτο οἰκειοθελῶς εἰς ἐαυτὸν, εἶναι ἀκατανότητον: ἦτο βεβαίως προσημιτηδόν, ἂν ἀνευ τῶν περιαιργῶν συνεχώρει, ἀπαλλάσσων ἐαυτὸν μὲν τοῦ αἵματος, τοὺς ἀνθρώπους δὲ τοῦ ἐγκλήματος. Ἄν ὁμοίως τὸ γεγονός τούτο ἴδον νὰ ἐξηγηθῇ ὑπὸ τὴν ἐννοίαν πατρὸς, ὅστις γάρ τῶν τῶν τῶν ὑφίσταται προθύμως τὸ μαρτύριον καὶ τὸν θάνατον, τότε ἡ ἱστορία εἰσδύει εἰς τὴν καρδίαν πλήρης τρυφερότητος. Ἄλλ' ὁ νοῦς τοῦ Πάπα ἦτο λίαν μακρὰν τῆς τοιαύτης εἰκονῆς τῆς θυσίας: — αὐτὸς ὑπῆρξε, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν του, τῶν ἀνθρωπίνων ἐρευνητῆς ἀνιδεργεστάτος, ἐμερίμνα δὲ ἐπιμελεστάτα καὶ ἐνδελεχῶς περὶ τῶν τοῦ Κράτους ὑποθέσεων: ἐσκέπτετο σπουδαίως πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ, ἀποφασίσας δὲ ἐνέμενεν ἀκλόνητος εἰς τὰ ἀποφασισθέντα: ἐφλεγετο ὑπὸ μεγάλης φιλοδοξίας, ἥτις ὅμως, ἐνεκα τυχαίων κωλυμάτων, οὐδέποτε ἐκαρτέθη: καὶ ἂν ἐτι ἐπετύγχανε τοῦ προημένου, θὰ ἐξηκολούθει πάλιν ποθῶν ἀπλήστως τὰ τῶν ἄλλων.

Εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα προσόντα, ἄξια αὐτοκράτορος, εἰλεψε δραστηριότης, τόλμη καὶ εὐσταθία περὶ τὴν ἐκτέλεσιν: — εἰλεψε προσέτι — καίπερ αὐτὰ φρονοῦντι δὲν εἶναι προζάν, οὐχὶ ἀνεγκαίον, ἀλλ' ἀφελῆτος εἰς τὸν ἰσχυρὸν πᾶς γὰρ — καὶ ἡ φιλανθρωπία: — εἶχε σπλάγχνα ἐκ γρονθίου.

Τὴν ταπεινώσιν τοῦ Καρόλου — καίπερ ἐγκλίον τοῦ ἰδιώματος του, ὅπου ἦτο τὸ προσποιεῖσθαι καὶ ὑπακρῖνεσθαι θαυμασιῶς δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστῆ μείλιμα πῶς, ὅτε εἶδεν αὐτὸν γογγυετήσασκα ἐνώπιόν του — δὲν ἐπεδίωξεν ὡς θράιμθον, ἀλλ' ἐκρίμενον αὐτῆσως τῆς ἐξουσίας του, ὅθεν καὶ ἐσκέπτετο τὴν τῶν γλυκῆν τὸ τραῦμα τῆς ὑπερηφάνου ἐκείνης ψυχῆς: ἐφάβετο μὲν τὴν σύνοδον, καίτοι ἡ ἀντιθέσις αὐτῆς ἦτο μακρὰν ἐτι: ἀλλ' ἐτρεπε ποτισσώτερον μὴ ὁ Καίσαρ ἠθελε στρέφῃ κατ' αὐτοῦ τὴν τῶν δικητῶν ἀπόφασιν, ἥτις κατὰ τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δαυκὸς τῆς Ἰστορίας συμφώνησαν ἐμελλε νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἀποδόσεως του τῆς Φεράρας δυνάκειου εἰς τὴν Ἁγιάν Ἐδρον. Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα σκεπτόμενος, προσεκάθετα ἀποφασίσῃ τὰ δίκαια τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἂν τινὰ ὁ χρόνος ἢ ἡ ἀπιστία εἶχον φθείρειν διὰ νήματος βίας καὶ δόλου.

Ὅτις τῶν σκέπτου, ἱστατο ὁσθῆς καὶ ἀκίνητος ἀνήρ τις, δὲ θὰ ἐξελασθῆ τις, ὡς φάντασμα ἄλλῳν ἐκ τῶν ἄλλων κάμωσις διὰ τῆς δεξιᾶς ἐσφύγγῃ ἐν τῶν πηλῶν του ἐρεϊσινώτου, ἐχρὴ ἢ ἀριστεῖα καίρου ἐκείνου κατὰ γῆρας ἐπὶ τοῦ ἰσχυρίου. Ἦσο κατωχρος: εἶχε τὴν κόμην μελαινοὺν καὶ μέλαιναν περὶθολῆν ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ δὲν ἐφάνετο γαλήνη, ἀλλὰ κόπμις ἐκ τῆς μακρῆς ἠθικῆς πάλιν. — ἡ ἡμεῖα τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ πύκνωμένων νεφῶν, κατὰ θέσιν ἡνυκῆς δὲ αὐτῆς ἐδαχῆν τῆς πύκνως αὐρῆς καὶ τῶν ἀμυβῶν καὶ τῆς καταπύκνως δεσπευμένων δὲν ὄντας νὰ ἐξέλθῃ αὐτὰ ἐν φεβραῶν δὲν πρὸς βλάβην τῆς γῆς. —

Ἰωάννη, εἶπεν ὁ Πάπας, γοῦρις νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἡ γὰ στρέφῃ κατ' αὐτὸν τὸ βλέμμα ἀπὸ τοῦ εὐγολογίου του. Ἰωάννη, πολλὰ ἐπράξαμεν ὑπὲρ ὑμῶν.

— Μακαριώτατε πάτερ. — Μὴ μὲ διακόριτετε. Μεθ' ἡμῶν νὰ ἦσθε περισσότερο ὄτα, καὶ ὅσα ὄνασθε ὀλιγώτερον γλώσσα. Ἐπράξαμεν πολλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ σὰς ὑπεκθιμίζομεν τούτο μόνον, διότι δυνάμεθα νὰ πράξωμεν καὶ ἀκόμην περισσότερο. Ὅθ' ἔππευστε ἀμείως καὶ ἡ μεταβάτε εἰς τὸ ἀπρόοπτον, τὸ ὅπου τὰ τεύχη τῆς ἡμετέρας πατρὸς τῆς Φλωρεντίας.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ καλουμένου Ἰωάννου ἐξήστραψαν, οἶκην κεραυνοῦ, ἐκ τοῦ βάθους τῆς κογχῆς τῶν.

— Ἐκεῖ θὰ ἀνυπόληθητε εἰς τὸ νὰ σῆμειώσητε ἀκριβῶς πᾶν ὅ,τι ἴδῃτε, καὶ θὰ ἀποστείλετε ἡμῖν πρὸς τὴν ἐκθεσιν ὅ,τι ἐπίτηδες ἀποδοθῆναι εἰς Ρώμην, εἰς Ὀρβιέτον, ἢ εἰς Βόνονιαν, ὡς θὰ σὰς γνωστοποιήσωμεν.

Ἠλθὼν τῆς κινήσεως τῶν χειλέων, ὁ Πάπας οὐδεμίαν ἀλλήν εἶχε ποιήσει ἀχρὶ τῆς στιγμῆς ταύτης: — εἶτα ἤρξατο ἐκτείνων ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν ἀντιχειρᾶ, ὡσεὶ ἠθελε ν' ἀρτιμύσῃ τὰς διαφόρους παραγγελλίας, ἂς ἐμελλε ν' ἀναθήσῃ εἰς τὸν πιστόν του.

— Παρατηρεῖτε πρὸ παντός ἄλλου καλῶς τὸν Βάκχιον Βαλόρην, τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀντιπροσώπων μας. Οὗτος ἄνευ πρῶτον ἐαυτὸν: — εἶτα, ἀλλὰ πολὺ ὀλιγώτερον, τὴν ἐλευθερίαν: — εἶτα τοὺς Μεδίκους. Τὸν μεταχειρίζομεθα, ἐπιωφελοῦμενοι τὴν ὑπόληψιν του καὶ τὴν αὐθεντίαν του: Σύνετα ἦν μεθ' ἡμῶν, διότι δὲν ἐμπιστεύομεν εἰς τὴν παρουσίαν κατὰ τὸν τῆς Φλωρεντίας, — καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κερδήσῃ τίποτε διὰ τοῦ λαοῦ, προσπαθεῖ νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος προτίθεται νὰ τὸν ὑποδοῦσῃ: — ἴσως, ποῖος εἰλεύσει; ἡμῶν τινὰ ἀποδοῦσῃ εἰς τὴν ἡμετέραν γενεάν τὰ γρήματα, τὰ ὅποια λαμβάνει ἡμεῖς παρ' ἡμῶν, δίδων τὴν κεφαλὴν του εἰς ἀνακαλιχθῆν τοῦ νομίσματος (1).

Ἦτορα φοβούμεθα μὴ θελήσῃ νὰ ταξειδεύσῃ μεθ' ὅλους τοὺς ἀνέμους, καὶ νὰ ἐχρὸν ποδῶν εἰς δύο ἀναβολῆς. — Κατασκοπεύετε αὐτὸν, καὶ ἂν ἴδῃτε ὅτι θέτει εἰς τὸ ποδῶν τοῦ πλεονός τῆς μιᾶς γορδῆς, ἐδοποιήσατε ἡμᾶς ἐγκρίως, ὅπως δυναθώμεν νὰ ἔστωμεν εἰς τὸν λαϊκὸν του μιαν μόνον.

— Ἐὰ ταῦτα εἰπὼν ἠνέψε τὸν δεξιὸν του. — Σὰς ἠνυστώμεν, εἶτα τὸν πρόχειτον τῆς Ὁράνης. Ἄν οὗτος εἶγε νοῦν, ὅσον εἶχε κακὴν πίστιν καὶ ἀνδρείαν, θὰ εἶμεθα, τῆ ἄληθειας, εἰς κακὰ γέρα. Ἄλλ' εἶναι ὕψιστος, τοῦ ὅπου ὁ στήμων εἶναι ἐκ πύκνως καὶ ἡ ὄψις ἐκ μύκνως. Τένει εἰς μεγάλην ἡλικίαν. Διέταξε τὸν κόμητα Ρόσσον Βεδουανὸν νὰ μὴ παραδώσῃ εἰς κανένα τὸν Ἀρέστον, ἐμπιστευθῆς εἰς αὐτὸν, πλην τοῦτοῦ, καὶ μυστικῶς ὅτι θέλει νὰ γελῇ βασιλεὺς τῆς Γαλιτίας, ἢ τοῦλάχιστον τῆς Τροσκάνης, νυμφευόμενος τὴν δεσποινίδα Ἀικατερίνην, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ἀσπυροκόρου καὶ μετ' ἡμῶν. Ὁ κόμης ἐνεπιστεύθη τούτο μυστικῶς εἰς δεξιὸν ἠθελὸν ἢ κατ' ἐνθελὸν νὰ τὸ μανθῶσιν. Ἄν ἐφοβούμεθα αὐτὸν πολὺ, τὴν ὄψιν τοῦ

(1) Ὁ Βαλόρης ἐκαρτέθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Πάπα.

τὴν ὁ στρατὸς θὰ εἶγεν ἄλλον ἀρχιστρατήγον, καὶ οἱ τάφοι τῆς οἰκογενείας του ἄλλῳ ἐνα νεκρῶν. Ὅπως ὄνασθε, προσέετε αὐτὸν. Τὸ κατ' ἡμᾶς, εἰρηστυόμεθα περισσότερο εἰς τὸν ἀρχιστρατήγον τῶν ἡμετέρων ἐχθρῶν ἢ εἰς τὸν τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ.

— Εἰς τὸν Μαλατέστην Βαλλοῦν.

— Εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, Ἰωάννη. Ἠρεστέ νὰ ζῆ τις μετὰ τοῦ ἐχθροῦ του σήμερον, ὡσανεὶ ἐμελλε νὰ συμπεριλιώθῃ μετ' αὐτοῦ αὔριον: καὶ μετὰ τῆς ἀφίλου του, ὡσανεὶ ἐμελλε νὰ καταστῇ κυρίου ἐχθροῦ του. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἀπολήθωκα. Ἦτορα, ὅπως προχωρήσωμεν κατὰ τάξιν, ἀκούσατε καὶ ἀποταμίευσάτε καλῶς εἰς τὸν νοῦν σας.

Καὶ ἀνοίξτε τὸν μέσσο, ἐξηκολούθησεν.

— Ἐνδεκάριε, μεγαλῶς νὰ εὐρετε πρὸς τὸν ὅπως εἴθετε εἰς διαπορήματα τοῖς μετὰ τῶν πολιτῶν. Ἰδοὺ δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ νήματος, ὅπως δυνήθητε νὰ ἐκτελέσητε εὐκόλως τὴν πόλιν. Ἄραβετε τὸ σὺμβόλιον τοῦτο, καὶ εἰς ὁμοιονόμητος ἠθελε εἶχε παρουσιάσασκε ἄλλο δρομῶν πρὸς αὐτὸ, δυνάσθε νὰ δώσητε ἀπόλητον πίστιν. Ὁ ἐξοχώτατος Κάρτης καὶ ὁ Ἰωάννης Βαπτιστῆς Νεγκετῆς σὰς ἐσοκαλιέουσε τὴν ὁδόν: Ἔχετε δὲ ἀκέρτον νοῦν, ὅτε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σὰς εἰπωμεν περισσότερο. Ἐν Φλωρεντία, θὰ εὐρήσῃ τρία κομμάτια: τοὺς σφῆρα σφῆρα, τοὺς ἀσφῆρα σφῆρα καὶ τοὺς ἀσφῆρα σφῆρα ἀσφῆρα σφῆρα (1). Εἰς τοὺς πρῶτους σφῆρα θὰ ὑποσηθῆτε ὄλεθρα, ἡμεῖς δὲ θὰ τῆρησωμεν ὀλιγώτερα ἐτι: πρῶτον, θῆρα ἀξίωσον νὰ μὰς παραδώσῃ τὴν πόλιν, ἐνθ' ἂν ἠδυνήθησιν νὰ μὴ ἀρτίωσι νὰ τὴν ἀποκόσωμεν, — καὶ περὶ ἣν ἐνοουθεῖ νὰ τὴν πωλήσωσιν εἰς ἡμᾶς, ἂν τοὺς ἐπιτήρωσωμεν κατὰ τὸς ἀπλήστους ἐπιθυρίας τῶν ὅχι τῆς Φλωρεντίας δὲν ἠεῖρακα ἡμῖν, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν ἢ Ρώμην. δευτέρως, διότι — ἐπειδὴ καὶ πολλοὶ αὐτῶν ἐπιβλοπονται, καὶ πλεῖστοι θεωροῦνται ὑποποτοι, — δὲν δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνευ προφανοῦς βλάβης τῆς ὑποθέσεως μας: τρίτον, ἐπὶ τέλος, διότι πᾶν ὅ,τι δυνάσθε νὰ πράξωσι, θὰ τὸ πράξωσιν ἀνευ παροτρυνσεως, ἀναγκάζομενος ἔξ αὐτῆς τῆς θέσεως, ἐν ᾗ εὐδυνήθησιν. — καὶ ὅσον ἐκ τῆς λαϊκῆς κυβερνήσεως οὐδὲν δύνανται νὰ ἐκπύξωσι, νὰ καταταγῆσιν δὲ εἰς ἄλλο κομμάτι δὲν εἶναι πλέον κέρδος: — καὶ ἂν τὸ πράξωσιν, ἀτιμίαν κέρδην θὰ κερδήσωσι, καὶ οὐδὲν ἄλλο. — ὡς ἐκ τούτου θὰ μεινώσῃ ἡμῖν πιστοί. — Μετὰ τῶν ἀδιαλλαχτων, θὰ γὰρ σὰτε καὶ τὸν καιρὸν καὶ τοὺς λόγους. — τοῦτο δὲν καίρη τῶν θεόντων θεπροσηλυτισώμεν δὲν τὰς ὁμητῶν. Αὐτοῖ, τί εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Κριστὸς, ὁ θεὸς ἡμῶν Σωτῆρ: Πᾶν δένδρον τὸ μὴ ποιῶν καρπὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. — Ἀπολείπεται τὸ κομμάτι τοῦ Καπὸνη, ἡτοῖ ὁ ἀριστοκράτης. Οὗτοι ἐμίσουν τὸν κύριον, ὅχι τὴν τυραννίδα, τὴν δὲ οἰκογενείαν μου ἐξορεύσαν, ὅπως καταστῆσῃ μετὰ τὴν ἰδεῖν τῶν. Ἀλλὰ ἀπρόσθετον τῆς ἡμετέρας μίσουσι τὴν θὴ μακράτων: καὶ τῶν, ὅτε ἐπέστησεν ὅτι ἐπὶ τὴν ἀμαρτανίαν κυβερνησιν ἐγένοντο ὅχι ἡσὶ ἐξ τῶν κινῶν καὶ συνταυτῆσθῶσιν μετὰ τῶν πλῆθους, δὲν ἀμφιβόλωμεν ὅτι θὰ δώσωσιν κέρδοσιν εἰς τοὺς λόγους σας, ὅτι ὁ ἀνθρώπος προθυμώτερον θαυκατατίθεται νὰ δουλεύῃ εἰς ἕνα μόνον καὶ νὰ δεσπόζῃ ἐπὶ ἐκείνῳ, ἢ ἐπὶ τοῦδε νὰ δουλεύῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ οὐδενὸς νὰ δεσπόζῃ.

(1) Ἐκαλοῦντο τότε Ἀσκαλίαι.